

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาคนมีคุณธรรมในหัวใจนะ เวลาหลวงปู่มันท่านจะปรินิพพาน มาเข้านิมิตแม่ชีแก้ว ตลอดเลย “ให้ไปกราบนะเดี๋ยวจะไม่ทัน ให้ไปกราบนะเดี๋ยวจะไม่ทัน” พอสุดท้ายแล้วไปนะ “ให้ไปกราบเท่าไรก็ไม่ได้ไป ตอนนีให้ไปกราบชากนะ เหลือแต่ชากเอาไว้ให้กราบ ชากนอนอยู่ที่วัด เพราะไปตายอยู่ที่วัดป่าสุทธาวาส เดียวนี้หลวงปู่ไปแล้ว ตอนนีเหลือแต่ชาก ให้ไปๆ แล้วไม่ไป ตอนนีก็ไปกราบชากเสีย”

คนมีชีวิตอยู่ ครูบาอาจารย์ท่านยังมีความรู้สึก ยังมีจิตวิญญาณอยู่ที่ยังติดกับเราได้ ตายไปแล้วเหลือแต่ชาก ขนาดชากของพระอรหันต์นะ เวลาเผาแล้วเป็นพระธาตุ ชากของพระอรหันต์ยังเป็นประโยชน์เลย ไอ้ชากของเรานี้เรายึดชากของเรานะ เหมือนกับเสื่อหวงชากเลย กายนี้เป็นของเรา ทุกอย่างเป็นของเรา แล้วมันก็หวงของมันนะ มันจะคอยกั๊กคอยกั๊กคนอื่น คนอื่นจะทำอะไร เราไม่ได้เลย ไปหวงชากของตัวเอง

แล้วชากนี้มีประโยชน์อะไรขึ้นมาล่ะ ตายขึ้นมาแต่ همین ชากสัตว์มันตายไปแล้วมันยังเป็นประโยชน์ขึ้นมาล่ะ เอาไปทำอาหารได้ ชากของคนตายแล้ว همینเน่ามาก แล้วเวลามันมีชีวิตอยู่ทำไมไม่ทำกัน แล้วทำไมมันลืมหืมตัวกันขนาดนี้ นี่มันไม่ใช่เรื่องเลย

ครูบาอาจารย์ท่านคอยชี้แนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ ชัดเกล้าเห็นไหม ชุตงควัตรนี่เป็นการขัดเกล้ากิเลส การต่อสู้กับมัน เรื่องการต่อสู้กับกิเลส ไม่ใช่แก้กันไปแก้กันมา แก้กันไปแก้กันมา มันเป็นประโยชน์อะไร มันเหมือนกับนักร้องลูกทุ่ง เขาเล่นคอนเสิร์ตกัน เขาไปทำคอนเสิร์ตกัน เขาทำดีกับเราเพราะเขาได้เงินได้ทอง เขาได้ประโยชน์กับเรา แล้วเราได้อะไร ไปเสียพลังงานเปล่าๆ ไปแล้วไม่ได้ประโยชน์อะไรขึ้นมาเลย แล้วทางจงกรมทำไมไม่ทำ งานของตัวเองทำไมไม่ทำ ถ้างานของตัวเองทำนี่หัวหน้าพาไปไหน เห็นไหม หลวงปู่มันท่านทำอย่างไร หลวงปู่มันท่านพาทำอย่างไร

แล้วว่าเป็นลูกศิษย์สายหลวงปู่่มั้ย หลวงปู่่มั้ยขายได้นี่นา หลวงปู่่มั้ยมีชื่อเสียง เป็นลูกศิษย์หลวงปู่่มั้ยใหม่ ไม่รู้จักหลวงปู่่มั้ยเป็นอย่างไรด้วย แต่หลวงปู่่มั้ยทำอย่างไร

นี่เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ท่านทำอย่างไร ท่านทำอย่างไรต้องดูข้อวัตรปฏิบัติ การกระทำอันนั้นดี ไม่ใช่เสียหงซาก เสียหงซากกะมันยังได้กินอาหารของมัน นี่หวงแล้วท้องหิวด้วย หวงตัวเองไง นี่ทิกฎิมานะสูง ทิกฎิมานะกล้า ทิกฎิมานะกล้ามันคืออะไร ทิกฎิมานะกล้ามันทำให้ตัวเองทุกข์ตัวเองยาก ตัวเองทุกข์ตัวเองยากไม่พอ ยังไปกว้านให้คนอื่นทุกข์คนอื่นยากไปกับเรา เพราะอะไร? เพราะถ้าไม่มีคนขึ้นมาแล้วมันจะเป็นประโยชน์อะไรขึ้นมาไม่ได้ ถ้าตัวเองมีคนสนับสนุนขึ้นมาถึงเป็นประโยชน์ขึ้นมาได้ ทำไม่อยู่คนเดียวไม่ได้

คุณ กษัตริย์สมัยพุทธกาลออกบวชแล้วเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา อยู่โคนไม้ “สุขหนอ สุขหนอ สุขหนอ” อยู่คนเดียวอยู่โคนไม้สุขมาก ไอ้การคลุกคลี ไอ้เข้าเป็นหมู่คณะนั่นนะ สิ่งนี้เป็นเรื่องของกิเลสทั้งหมดเลย คุณ ตัลลขรธรรม ๑๐ พระธุดงค์กันมานาน คุณกันเรื่องอะไร? คุณกันเรื่องการมกน้อยสันโดษ คุณกันเรื่องวิเวก คุณกันเรื่องการประพฤติปฏิบัติ ไม่ได้คุณกันเรื่องโลกเลย

เรื่องโลกมันเป็นเรื่องให้ไปกระตุ้นกิเลส คนมันมีเชื้อโรคอยู่ในหัวใจนะ ของแสดงนี้ใส่กันเข้าไป อะไรที่เป็นแสดงใส่เข้าไป อะไรที่มันผลิตผลิตกับโลก สิ่งที่มีมันจะเหยียบย่ำทำลายตัวเอง เรื่องของกิเลสเหยียบมันเข้าไป สิ่งที่เป็นคุณธรรมขึ้นมาไม่สนใจเลย อะไรที่มันเป็นคุณธรรมบ้างล่ะ? คุณธรรมมันมาจากไหน?

คุณธรรมมันมาจากการสงบวิเวก คุณตีเขี้ยวป่าช้าทำไม? เข้าป่าไปทำไม? ไปอยู่วิเวกทำไม? ไปอยู่ให้มันคืนรนใจ ให้มันกลัวผีใจ ให้มันกลัวขึ้นมา ให้มันตื่นตื่นขึ้นมา เวลาไปอยู่กับสัตว์ป่าเห็นไหม คุณมันจะกินหัวมึงกันนะ กลัวมันไหม? แล้วทำไมไปกลัวมัน มันเป็นสัตว์ ทำไมไปต่อสู่มันหรือ แล้วเวลาสัตว์ผู้ซ่อง สัตว์ในหัวใจทำไมไม่กลัวมัน แล้วกิเลสที่มันเหยียบอยู่บนหัวสัตว์ตัวนั้นทำไมไม่กลัวมัน นี่อยู่กับเราแท้ๆ ไม่กลัวมัน ไปตีกับข้างนอก ข้างนอกไม่สำคัญเลยนะ

สิ่งสำคัญปัจจัยเครื่องอาศัย คุณ ครูบาอาจารย์ท่านบอก นกมันก็มีรังมีรัง เราจะสร้างรังรังกัน แต่สร้างรังรังมันก็พอสมดุกับการอยู่อาศัยเท่านั้นเอง แล้วสุดท้ายแล้วมันก็ต้องมาชำระกิเลส มาประพฤติปฏิบัติ ใครทำให้ไม่ได้ ถ้าใครทำให้ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ต้องหอรอก รือสัตว์ขนสัตว์นะเอาสวิงมาช้อนเอาเลย นี่สัตว์โลกช้อนไปให้หมด เอาให้พึ้นๆ กิเลสไป แล้วมันเป็นไปได้ไหมล่ะ เพราะมันอยู่ในหัวใจของใคร ใครก็ต้องทำเอง อาหารใครไม่กิน คนคน

นั่นก็ไม่อึม แล้วเรื่องของกิเลสอยู่ในหัวใจลึกเข้าไปอีกชั้นหนึ่ง ถ้าใครไม่ทำมันจะชำระกิเลสได้อย่างไร แล้วคนทำมาจากไหน ทำมันก็ต้องมีศรัทธาความเชื่อ

คุณิ เรดาร์นะมันหันไปไหน หันไปจับแต่ข้างนอก นี่เครื่องบินรบมาใหม่ สิ่งที่เป็นโทษมาใหม่ แต่ไอ้เรดาร์มันไม่หันกลับมาข้างในเลย ทวนกระแสนี้มันทำกันไม่ได้ พอทวนกระแสทำไม่ได้แล้วก็ออกไปจับแต่ข้างนอก วิ่งไปหาแต่ข้างนอกเอามาเป็นยศถาบรรดาศักดิ์ นี่สิ่งมียศมีชั้นขึ้นมาแล้วก็อวดกัน มีห่มมีคณะไง มีสังคมแวดล้อม สังคมแวดล้อมมันเรื่องของโลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ แล้วสิ่งที่เชื่อถือไม่ได้เลย สิ่งที่เป็นมันเป็นเรื่องลมพัดลมเพ เรื่องนามธรรมเอามากคหัวตัวเองได้อย่างไร เอามากคหัวตัวเองนะ เรื่องมีลาภเสื่อมลาภ

แล้วถ้าเรื่องของเราระยะ เรื่องของเราอยู่ที่ไหนมันก็มีความสุขของเรา แล้วมีความสุขของเราเรื่องนั้นมันเป็นเรื่องอะไร? มันเป็นเรื่องไร้สาระมาก แล้วเอาเรื่องไร้สาระมาเป็นสาระ เรื่องที่เป็นสาระ เห็นไหม เรื่องคุณธรรม เรื่องการประพฤติปฏิบัติ เรื่องรักษาหัวใจของตัวเองไม่ทำ! ไม่ทำกันเลย! ทำแต่เรื่องไร้สาระ แล้วคนอื่นจะทำคุณงามความดี จะดึงให้เราไปอยู่ในเรื่องไร้สาระได้อย่างไร เรื่องไร้สาระครูบาอาจารย์ที่มีหลักมีเกณฑ์ไม่พาทำอย่างนั้น ไม่พาทำอย่างนั้นหนึ่ง แล้วจะไม่ทำให้คนอื่นเสียด้วย ไม่ทำให้พระเสียเวลาด้วย

คุณิ คุณุทของเรา เราจะให้ไปโรงเรียน แล้วมันไปเที่ยวเล่น มันไม่ไปโรงเรียน พ่อแม่เสียใจไหม? แล้วนี่ทำอะไรกัน ทำให้มันตื่นไปกับโลก ให้มันอยู่กับสิ่งสภาวะแบบนั้น ให้มันตื่นออกไปข้างนอก แล้วเวลาข้างในขึ้นมา เคนจกรมไม่ได้นะ ต่อไปเคนจกรมไม่ได้ แม้แต่บิณฑบาตยังไม่ทำกันเลย บิณฑบาตเหนื่อย ไปไกลมาก แล้วเลี้ยงชีพด้วยปถิแข็ง แล้วชูดวงควัตรไม่บิณฑบาตมา แล้วคุณิ เขาทำมาหากินกันมา เขาได้ทุกข์เขาได้ยากมา กว่าเขาจะทำไรไถนาขึ้นมาได้เงินมาแต่ละบาทแต่ละสตางค์

แล้วพระดำรงชีวิตแค่นี้ แคบิณฑบาตไปเอายังเหนื่อยมาก ยังทำไม่ได้ แม้แต่บิณฑบาตยังชี้เกียจเลย อย่างว่าแต่เคนจกรมนั่งสมาธิภาวนานะ แล้วถ้ามันมีงานอื่นขึ้นมามันอ้างได้หมด กิเลสมันอ้างได้หมด มันถึงควรวไม่ให้มีอะไรเข้ามาเลย ข้อปฏิบัติมันอยู่แค่นี้ไง ขอบเขตของมันแค่นี้ จะเอากิเลสมาชี้หัวของผู้ปฏิบัติไม่ได้ ผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร ผู้เห็นโทษเห็นภัยแล้วพากันออกไปข้างนอก แล้วไม่ย้อนกลับเข้ามา ขนาดกิเลสมันก็ไม่ย้อนกลับเข้ามาแล้วนี่ ที่มันย้อนกลับเข้ามาเพราะ

อะไร? เพราะครูบาอาจารย์ท่านคอยเตือน คอยตั้งสติไว้ คอยบอกให้ “นี่เพลินแล้ว ออกข้างนอก แล้ว ส่งออกแล้ว” เห็นไหม ให้ย้อนกลับมา

แล้วมันเหมือนเด็กเลย พ่อแม่นี้เบื่อกมาก ทำอะไรไม่ได้เลย พ่อแม่คอยเอ็ดๆ ...มันไม่ได้เอ็ด เอ็ดเพื่อคุณงามความดี เอ็ดเพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา เอ็ดเพื่อให้มีหลักมีวิชาการ เอ็ดเพื่อการดำรงชีวิตได้ เอ็ดเพื่อให้มีหลักมีเกณฑ์ในศาสนาไง ถ้าพระแต่ละองค์ปฏิบัติขึ้นมาเนะ มันเป็นที่ยึดติดกับศาสนา เพราะศาสนาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้วมีคุณธรรมขึ้นมา มันเป็นหลักเป็นชัยของศาสนา เพราะศาสนามันมีเนื้อแท้ใจ

คูลี ภาชนะหม้อแกงไม่มีอาหารสักเม็ดหนึ่งเลย หม้อข้าวหม้อเปล่าๆ นี่ศาสนาศาสนาเปล่าๆ ไม่มีคุณธรรมในหัวใจกันเลยหรือ ไม่มีสิ่งที่บอก อาหารมันกินได้ หม้อแกง แกง อาหารมันเอามากินเป็นประโยชน์ได้นะ

นี่ธรรมะก็เหมือนกัน ธรรมะแสดงออกมาจากใจที่สะอาดบริสุทธิ์ มันสะท้อนหัวใจเนะ มันสะท้อนหัวใจเรา ในหม้อก็มีแกง ในหม้อมีอาหารเต็มไปหมดเลย ศาสนามันก็มีคุณค่าขึ้นมา นี่ศาสนามีแต่หม้อเปล่าๆ เป็นศาสนา เป็นแต่รูปแบบกัน ต้องทำอย่างนั้นนะ โอ้โฮ หม้อประดับด้วย ประดับเพชรประดับพลอยสวยงามมากเลย พิธีกรรมทำกันบ่าบอคอแตกอยู่อย่างนั้นนะ สวยงามมากเลย แล้วก็ตื่นกันแค่นั้นนะ ไปคิดที่หม้อ ไปคิดที่ภาชนะ ไม่สามารถเข้าไปถึงเนื้อหาสาระของศาสนาเลย แล้วก็พาทำกันอย่างนั้น แล้วมันจะเป็นประโยชน์อะไรกับเราขึ้นมาล่ะ? มันไม่เป็นประโยชน์อะไรเลย

พิธีกรรมจะทำเนะมันเป็นเวลาลำเวลา นี่มันทำเป็นศาสนพิธี คูลี บาน สร้างเสร็จแล้วต้องทาสี ต้องตบต้องแต่ง การตบแต่ง การทาสี ประเพณีวัฒนธรรมมันก็เป็นแค่นั้นละ ถ้าเขาทำกันก็เพื่อหลอกลอกคนโง่ ให้คนโง่เห็นบ้านหลังนี้สวย บ้านหลังนี้งาม แต่จริงๆ แล้วบ้านเขาอยู่อาศัยเพื่อหลบแดดหลบฝนต่างหากละ

นี่ก็เหมือนกัน พิธีกรรมก็ทำขึ้นมาเนะศาสนาจับต้องได้ ศาสนาทำพิธีกรรมกัน มันก็เป็นเรื่องเปลือกๆ เป็นภาชนะหุ้มห่อ แต่เนื้อหาสาระมันเป็นความจริงที่มันแก่ทุกซ์เราได้ สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเราขึ้นมาเนะแก่ทุกซ์เราได้ ถ้าแก่ทุกซ์เราได้ ทำไม่ถึงทุกซ์ล่ะ แล้วภาวนาไป เห็นไหม คูลี เวลาจิตมันสงบขึ้นมาเนะเห็นนรกสวรรค์ต่างๆ มันก็ทำให้เตือนใจเราไม่ให้ทำบาปอกุศล เวลาถ้ามีวาสนาขึ้นมามันเข้าไปถึงอริยสัจ มันย้อนเข้าไปเห็นทุกซ์ ทุกซ์เกิดจากอะไร ทุกซ์เกิดเพราะ

อะไร ทุกข์มีเพราะการเกิด เกิด...เกิดอะไร เกิดมีชาติ เห็นไหม ชาปิตี ทุกขา มันก็ไปเรื่อยเปื่อยของ มัน แล้วเราย้อนกลับมา

นี่พอมันทุกข์ขึ้นมาแล้วมันไม่เห็นทุกข์นะสิ มันไปโสกะ ปรีเทวะ มันไปเสร่าโสกะ มันไปตามอารมณ์ความรู้สึก มันส่งออกไปหมดเลย ไหลไปเลย ไหลกันไปตามกิเลส กิเลสพาออกไป ทุกข์เพราะเหตุอื่นๆ ซี้ไปข้างนอกเลย คนอื่นนะ ครูบาอาจารย์ค่าเรา คนโน้นว่าเรา คนนี้เอ็ดเรา มึงไม่ดูแลว่ามีเราถึงค่าเราได้ใช่ไหม ถ้าไม่มีเราเขาจะค่าใคร ครูบาอาจารย์ท่านจะเอ็ดใคร ถ้าไม่มีเราไม่มีการเกิด ไม่มีสถานะที่รองรับ ท่านจะไปค่าใคร มันไม่มีอะไรให้ค่าเลย เพราะมันเป็นสิ่งที่เป็น อนิจจังทั้งหมดเลย ไม่มีอะไรเลย นี่เพราะมีเรา นี่มันก็ออกไป พอมันส่งกระแสออกไป ถ้ามันย้อนกลับเข้ามา แล้วย้อนกลับมาที่เรา ทำลายที่เรา จบแล้วเห็นไหม

ในภพขณะนั้นคือพิธีกรรม แต่สิ่งที่มีอยู่ในพิธีกรรมนั้นอยู่ที่คุณธรรมในหัวใจนั้น มันจะเห็นคุณประโยชน์ สมควรแก่กาลเวลา ควรทำก็ควรทำ ไม่ควรทำก็ไม่ควรทำ ไม่ควรทำนะ ถ้าทำก็ทำ ใครสมัคใจใครพอใจก็ว่ากันไปตามแต่ความพอใจ ไม่ใช่ทุกคนต้องทำเหมือนเราหมดเลย จะบังคับกันหมดเลย เป็นไปไม่ได้หรอก

อาหารมันมีแตกต่างแต่ละภาคแต่ละพื้นที่ออกไป มันก็แตกต่างกันไป แล้วแต่ใครจะไปประสบสิ่งใด อาหารเราชอบอาหารแต่หยาบๆ อาหารแต่ข้างนอก อาหารที่ละเอียดเราไม่เอา สิ่งที่มีคุณประโยชน์กับเราไม่เอา ในเรื่องแก่นของศาสนาเราไม่เอา ไปเอาแต่พิธีกรรมกัน หลอกกัน ทำพิธีกรรมกัน สิ่งต่างๆ กัน เป็นลาภสักการะกันมันก็ออกไปทางโลก แล้วก็มียศกยภาพ นี่โลกกว่าอย่างนั้นนะ ทำไมคนไปเยอะเยอะ คนไปคนโง่มันก็เยอะกว่าคนฉลาด

นี่สัญญาบอกแล้ว “คนโง่มากกว่าคนฉลาด ถ้าใครฉลาดไปอยู่กับพระพุทธเจ้า ใครคนโง่อยู่กับฉัน” ไม่มีอะไรเลย ไม่เป็นไร ทุกอย่างไม่เป็นไร ทุกอย่างไม่มีไม่เป็น ไม่มีไม่เป็นมันก็โง่อยู่อย่างนั้น มันไม่มีไม่เป็นแล้วทำไมมันจะเกิดละ ทำไมมันเกิดทำไมมันตายละ มันต้องมีต้องเป็นสิ ต้องมีเหตุพาเกิดพาตายสิ แล้วที่พาเกิดพาตายมันอยู่ไหน? ก็มันอยู่ที่ใจ แล้วถ้าใจพาเกิดพาตายทำอย่างไร พิสูจน์กันไม่ได้ แล้วก็ไม่รู้กัน มันถึงไม่เห็นภัยใจ

ถ้าพิสูจน์ได้นะเรานะเป็นคนคิดทั้งนั้น หัวใจเป็นตัวเกิดทั้งนั้น ย้อนกลับเข้ามาปิดล้อมมันไว้ อย่าให้มันออกไปพาลพาโลไปหาเรื่องคนอื่น หาเรื่องคนอื่นนะ ไปเกาะคนอื่น ไปอาศัยคนอื่น ไปอยู่กับคนอื่น ไปอยู่กับคนอื่นหมดเลย ส่งออกหมดเลย ไม่เข้ามาหาตัวเราเองสักนิดหนึ่งเลย พอ

เข้ามาหาตัวเอง พอจะหาตัวเองสักหน่อยขึ้นมา ก็ โอ๊ย! ลำบากลำบาก ทำก็ไม่ได้ อะไรก็ไม่ได้
วิธีการยังปฏิเสธมันเลย แล้วจะไปเอาความจริงมาจากไหน

วิธีการนะ การประพฤติปฏิบัติ วิธีการของมัน แค่ข้อวัตรปฏิบัตินี้ยังปฏิเสธวิธีการ คน
ปฏิเสธเงินไม่เอาเงินไปซื้อของ มันเป็นคนบ้าหรือเปล่า คนมันต้องมีเงินมีทองซื้อไหมถึงไปซื้อ
สิ่งของได้ วิธีการ เห็นไหม คุณ ข้อวัตรปฏิบัติ ธรรมวินัยมันเป็นวิธีการ แล้วเข้าไปจับถึงความสงบ
ของตัวเอง เกิดปัญญาขึ้นมา ปัญญาย้อนกลับไปทำลายตัวเอง ทำลายตัวเองนะ

ถ้าทำลายตัวเองจนหมดแล้วเหลืออะไร? ก็เหลือความจริง ธรรมชาติจริงๆ เลย เหลือความ
จริง ความจริงอันนั้น เห็นไหม ทำลายกิเลสทั้งหมดเหลือความจริง แล้วความจริงคืออะไร ความ
จริงถ้าพูดไปเป็นสมมุติ สมมุติก็เป็นอัตตา สมมุติก็เป็นทางโลกเข้าไปอีก โลกก็เป็นอย่างนั้น ก็
หมุนไปตามโลก

ย้อนกลับมาอยู่ที่เรา โลกเขาจะเป็นอย่างไรเป็นไป เราจะอยู่โคนไม้อย่างไรเรื่องของเรา
ถ้าเราทำของเราได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย “ผู้ใดปฏิบัติธรรมตามที่องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ เท่ากับอยู่ติดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ใดกอดองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าไว้เลยแต่ไม่ทำตาม ทำแต่กระแสโลก เหมือนกอดไว้ก็อยู่ห่างไกลหลายๆ
โยชน์”

นี่เราปฏิบัติของเราเพื่อเรา อยู่กับเรา อยู่กับโคนไม้ อยู่กับธรรมวินัย อยู่กับองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า อยู่กับผู้รู้ อยู่กับความรู้สึกอันนี้ แล้วเราจะเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ตลอดเวลา เอวัง